

ترجمه و برداشتی

از:

قرآن مجید

جزوه صد و دوم

ترجمه و برداشت: از استاد سید حسن ابطحی

تنظیم موضوعی: جمعی از دانشمندان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ لَا سِوَا عَلَى
بَقِيَّةِ اللَّهِ رُوحِي وَأَرْوَاحُ الْعَالَمِينَ لِتُرَابٍ مَقْدَمِهِ الْفِدَاءُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

این جزوه باموضوع بندی مسئله «تزکیه نفس» از آیات قرآن تنظیم شده و هر آیه ای که مربوط به موضوعی از این علم است بعد از همان آیه ترجمه شده و سپس برداشتی از آیات در فصل جداگانه ای ارائه داده شده است. و بخاطر آنکه مباحثمان فعلاً در مسائل تزکیه نفس است قبل از مسائل اعتقادی آیاتی که مربوط به مراحل تزکیه نفس است در این جزوه آورده شده است.

ضمناً نباید گمان کرد، آنچه را که در اینجا می نویسیم تفسیر آیات قرآن بوده و یا حتی توضیح قرآن است. بلکه فقط یک نوع راهنمایی است که برای تدبّر بیشتری در قرآن و توجّه دوستان به سخنان حضرت حقّ جلّ و علایادآوری شده است.

تا ان شاء الله سالکین إلى الله با تأمل زیادتری موفّق به قرائت قرآن گردند. و ضمناً آیاتی که در این جزوه قرائت می شود جابجا شده و تنظیم موضوعی گردیده است.

یعنی اگر شما بخواهید آیانی که مربوط به تزکیه نفس است را پشت سر هم قرائت کنید به ترتیب قرآن مجید در این جزوه آورده شده است و بعدها سایر آیات که مربوط به عقاید و فروع احکام است در جزوات جداگانه ای آورده خواهد شد ان شاء الله.

به امید موفقیت و السلام

سید حسن ابطحی

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

آيات ٢٩ - ١١٩ سورة مباركة فتح

وَمَغَانِمَ كَثِيرَةً يَأْخُذُونَهَا وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٩﴾ وَعَدَكُمُ اللَّهُ مَغَانِمَ

كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هَذِهِ وَكَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ وَلِتَكُونَ آيَةً

لِلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٢٠﴾ وَآخَرَى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ

أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿٢١﴾ وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ

كَفَرُوا لَوَلَّوْا الْأَذْوَارَ مُخْمًا لَا يَجِدُونَ وِلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٢٢﴾ سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ

خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٢٣﴾ وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ

عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ

بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٢٤﴾ هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَ

الْهَدْيِ مَعْكُوفًا أَنْ يَبْلُغَ مَحَلَّهُ وَ لَوْ لَا رِجَالٌ مُؤْمِنُونَ وَنِسَاءٌ مُؤْمِنَاتٌ لَمْ

تَعْلَمُوهُمْ أَنْ تَطَّوَّهُمْ فِتْصِبَكُمْ مِنْهُمْ مَعَرَّةٌ بِغَيْرِ عِلْمٍ لِيُدْخِلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ

مَنْ يَشَاءُ لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٢٥﴾ إِذْ جَعَلَ

الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ الْحَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى

رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالَزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا وَ

كَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٢٦﴾ لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلَنَّ

الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ آمِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَ

فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ دُونِ ذَلِكَ فَتْحًا قَرِيبًا ﴿٢٧﴾ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ

رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٢٨﴾

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ

رُكْعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ

السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ

فَأَازَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَى عَلَى سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيُغَيِّظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَ

ترجمه آیات ۲۹ - ۱۹

و (نیز) غنیمت‌های زیادی که آن‌ها را بدست می‌آورند و خدا عزیز حکیمی است. (۱۹)
خدا به شما غنیمت‌های بسیاری را وعده کرده بود که آن‌ها را بدست خواهید آورد، ولی این مورد را زودتر
برای شما قرار داد و جلو قدرت مردم را بر شما گرفت و این برای آن است که نشانه‌ای برای مؤمنین باشد و
خدا شما را به راه راست هدایت کند. (۲۰)

و غنائم دیگری که شما بر آن قدرت ندارید، قطعاً خدا به آن احاطه دارد و خدا بر هر چیزی قادر
است. (۲۱)

و اگر کافران با شما بجنگند حتماً آن‌ها پشت کرده و فرار می‌کنند، سپس فرمانبردار و یآوری پیدا
نخواهند کرد. (۲۲)

سنت خدائی است که در قبل هم بوده است و هرگز برای سنت خدا تبدیلی نخواهی یافت. (۲۳)
و آن خدا کسی است که دست آن‌ها را از شما و دست شما را از آن‌ها در مرکز شهر مکه نگاه داشت، بعد
از آنکه شما را بر آن‌ها پیروز کرده بود و خدا به آنچه می‌کنید بینا است. (۲۴)

آن‌ها کسانی هستند که کافر شدند و شما را از مسجدالحرام و قربانی که به محل خود برسد، جلوگیری
کردند و اگر مردان مؤمن و زنان با ایمان که شما آن‌ها را نمی‌شناسید (در مکه) نبودند که مبادا آن‌ها را پایمال
کنید تا به شما ضرر و سرزنشی بدون آنکه بدانید، برسد (امر به جهاد می‌شد) تا خدا در رحمت خود هر که را
بخواهد وارد کند. اگر شما از هم جدا می‌شدید، ما کسانی را که از آن‌ها کافر شده‌اند، به عذاب دردناکی
معدّبشان می‌کردیم. (۲۵)

آن وقتی که کفار در دل‌هایشان تعصب قرار دادند، همان تعصب زمان جاهلیت را، پس خدا بر پیامبرش و
بر مؤمنین آرامشش را نازل فرمود و آن‌ها را به کلمه تقوی ملزم نمود و آن‌ها سزاوارتر به کلمه تقوی و اهل آن
بودند و خدا به هر چیزی دانا است. (۲۶)

خدا رؤیای پیامبرش را به حقّ صادق قرار داد که حتماً اگر خدا بخواهد، داخل مسجدالحرام می‌شوید،
در حالی که در امنیتید، سرهائتان را تراشیده یا کوتاه نموده‌اید، از هیچ کس نمی‌ترسید. خدا آنچه را که شما
نمی‌دانید می‌داند و غیر از آن پیروزی نزدیکی قرار داده است. (۲۷)

آن خدا کسی است که پیامبرش را با هدایت و دین حقّ فرستاده است، به خاطر آنکه آن را بر همه دین‌ها

پیروز کند و خدا برای گواه بودن کافی است. (۲۸)

«محمد» رسول خدا است و کسانی که با او هستند، بر کفّار سختگیر و بین خودشان مهربانند. آن‌ها را بسیار در حال رکوع و سجود می‌بینی که فضلی از خدا و رضایت او را می‌طلبند. نشانه آن‌ها در صورتهایشان از اثر سجود ظاهر است. آن است مثل آن‌ها در تورات و مثل آن‌ها در انجیل، مانند زراعتی است که شکوفه‌اش را بیرون آورده، پس آن را تقویت کرده تا محکم شده و بر ساقه خود ایستاده که زراعتکاران را به تعجب درآورده است، برای آنکه کفّار را به خشم درآورد. خدا به کسانی که از آن‌ها ایمان آورده و عمل صالح انجام داده‌اند مغفرت و اجر عظیمی را وعده داده است. (۲۹)

برداشت از آیات ۲۹ - ۱۹ (دستورات اخلاقی قرآن)

سالک الی الله باید از آیاتی که تلاوت شد برداشتهای زیر را به کار ببندد و استفاده کند:

- ۱ - آن که در مبارزه با دشمنان اسلام به فکر جنبه‌های مادی نباشد و تمام کارهایش برای رضای پروردگار باشد.
- ۲ - اگر غنیمتی و یا استفاده‌ای در این راستا برای او به وجود آمد از جانب خدا بداند و از صراط مستقیمی که خدا سر راه او قرار داده تجاوز نکند.
- ۳ - خدا می‌تواند همه بهره‌ها را به انسان برساند ولی باید بهره‌های مادی به وسیله قدرت شخصی و در محدوده تلاش خود او نصیبش گردد.
- ۴ - در مقابل دشمن بایستد و به او پشت نکند که اگر در امر به معروف و نهی از منکر کوتاهی نمود یار و یآوری در سائر کارها هم پیدا نمی‌کند.
- ۵ - باید بداند که خدای تعالی همه برنامه‌ها را روی حکمت قرار داده و هیچ گاه حکمت الهی تغییر نمی‌کند.
- ۶ - همیشه خدای تعالی پشتیبان کسانی است که در تمام کارها خدا را منظور کرده‌اند و خدای تعالی آن‌ها را بر همه مشکلات پیروز می‌فرماید.
- ۷ - وحدت مسلمانها باید در تمام مشکلات که با آن روبرو می‌شوند پایدار بماند و الا خدای تعالی عذاب دردناکی متوجه اهل تفرقه می‌فرماید.
- ۸ - سالک الی الله نباید تعصب جاهلانه داشته باشد و آن را اعمال کند زیرا در این صورت از کفار محسوب می‌شود.

۹ - باید بکوشد که از آرامش کامل در زندگی دنیا برخوردار گردد تا ملتزم به تقوی گردد. زیرا تقوی با داشتن آرامش موفقیت آمیزتر است.

۱۰ - سالک الی الله باید بداند که وعده‌های الهی که خدا به پیامبر اکرم ﷺ داده است حق است و تخلف‌ناپذیر است.

۱۱ - سالک الی الله باید بداند که روزی دین مقدس اسلام که دین حقی است بالاخره بر تمام دنیا حکومت می‌کند و خدای تعالی این را به مسلمانها وعده کرده است.

۱۲ - سالک الی الله باید بداند که حضرت محمد ﷺ برگزیده‌ترین و بالاترین و پر عظمت‌ترین رسول خدا است و کسانی که با او هستند دارای صفات حمیده‌اند. آن‌ها در مقابل کفار با شدت عمل می‌کنند و در میان خودشان مهربانند، رکوع می‌کنند، سجده می‌کنند و به فضل خدا امیدوارند، صورت‌هایشان در اثر سجده مثل ماه می‌درخشد و در قیامت مغفرت و اجر بزرگی نصیب آن‌ها خواهد شد این وعده خدا است و وعده خدا تخلف‌ناپذیر است.

«سورة مباركة حجات»

آیات ۹ - از سورة مباركة حجات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ❁

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدُمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ

اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ

النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَنْ تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ

لَا تَشْعُرُونَ ﴿٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَئِكَ

الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِيَتَّقُوا لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٣﴾ إِنَّ الَّذِينَ

يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢﴾ وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا

حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ

آمَنُوا إِنِ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْحَبُوا عَلَى

مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ ﴿٦﴾ وَاعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ

مِنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ

إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ ﴿٧﴾ فَضَلًّا مِّنَ

اللَّهِ وَنِعْمَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٨﴾ وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا

فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَىٰ فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّىٰ

تَفِيءَ إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ

يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٩﴾

ترجمه آیات ۹-۱

«به نام خداوند بخشنده مهربان»

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، در مقابل خدا و پیغمبرش پیشی نگیرید و تقوای خدا را داشته باشید. قطعاً خدا شنوای دانائی است. (۱)

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، صداهايتان را بالای صدای پیغمبر بلند نکنید و آنچنان که بعضی تان با بعضی تان بلند صحبت می‌کنید، صدايتان را در سخن برای پیامبر بلند نکنید که اعمال شما از بین می‌رود، در حالی که شما نمی‌دانید. (۲)

قطعاً کسانی که نزد رسول خدا صدایشان را پایین می‌آورند، آن‌ها گروهی هستند که خدا قلبهایشان را برای تقوی امتحان کرده، برای آن‌ها مغفرت و اجر بزرگی خواهد بود. (۳)

قطعاً کسانی که از پشت اتاقها تو را صدا می‌زنند، اکثرشان تعقل نمی‌کنند. (۴)

و اگر آن‌ها صبر می‌کردند تا تو به طرف آن‌ها بیرون می‌آمدی، برای آن‌ها بهتر بود و خدا بخشندهٔ مهربانی است. (۵)

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، اگر فاسقی خبری نزد شما آورد، تحقیق و بررسی کنید تا مبادا قومی را با نادانی آسیب برسانید، پس صبح کنید در حالی که به آنچه کرده‌اید پشیمان شده باشید. (۶)

و بدانید که قطعاً در بین شما رسول خدا است. اگر در بیشتر از کارها از شما اطاعت کند، دچار زحمت می‌شوید. ولی خدا محبتِ ایمان را به شما داده و در قلب شما آن را جلوه داده و کفر و فسق و عصیان را برای شما ناخوشایند قرار داده. این‌ها همان رشد یافته‌گان می‌باشند. (۷)

فضیلت و نعمتی از جانب خدا است و خدا دانای حکیمی است. (۸)

و اگر دو دسته از مؤمنین با هم بجنگند، پس بین آن‌ها را صلح دهید. پس اگر یک دسته آن‌ها بر دسته دیگر تجاوز کرد، با آن دسته‌ای که تجاوز کرده بجنگید تا به طرف فرمان خدا برگردد. پس اگر برگشت، با عدالت و قسط بین آن‌ها را اصلاح کنید. قطعاً خدا اهل قسط را دوست می‌دارد. (۹)

برداشت از آیات ۹ - ۱ (بر خدا و پیامبر اکرم ﷺ پیشی نگیرد)

- سالک الی الله باید از آیات اول سوره حجرات مسائل اخلاقی مهمی را دریافت کند و جداً عمل نماید:
- ۱ - آن که در گفتار و کردار به هیچ وجه بر خدای تعالی و پیامبر اکرم ﷺ پیشی نگیرد.
 - ۲ - آن که تقوی را برای خدا انجام دهد و خود را بی بند و بار معرفی نکند.
 - ۳ - صدایش را بالای صدای پیامبر اکرم ﷺ و بزرگانی که در علم و تقوی از او برترند بلند نکند و مانند آن‌هایی که شعور ندارند، نباشد.
 - ۴ - باید بداند که علامت کسانی که دل‌هایشان به ایمان و تقوی امتحان شده این است که وقتی سخن می‌گویند بیشتر از آن چه پیامبر اکرم ﷺ فرموده نمی‌گویند و از حدود گفتار خدا و پیامبر اکرم ﷺ تجاوز نمی‌کنند.
 - ۵ - کسانی که در مقابل خدا و پیامبر اکرم ﷺ و بزرگان رعایت ادب را نمی‌کنند بیشترشان عقلشان را به کار نینداخته‌اند.

۶ - در آداب زندگی باید از نیروی بردباری استفاده کند تا به مغفرت و رحمت پروردگار برسد.

۷ - نباید سالک الی الله به فاسق و گناهکار اعتماد کند والا در کارها پشیمانی برای او خواهد بود.

۸ - اگر فاسقی خبری برای او آورد و یا چیزی را به او اطلاع داد از جای دیگری هم باید تحقیق کند و

خبر او را نادیده بگیرد.

۹ - در وقتی که پیامبر اکرم ﷺ در میان مردم، خودش و یا گفتارش و یا قرآنش وجود دارد با ایمان کامل

به دستورات او عمل کند تا بر ایمانش اضافه شود و کفر و فسق و عصیان به نظرش زشت بیاید تا به رشد کامل

برسد.

۱۰ - کوشش کند بین مسلمانها که با یکدیگر اختلاف دارند اصلاح کند و متجاوز را سرجای خود

بنشانند و با عدالت با آنها رفتار کند زیرا خدای تعالی آنهایی که عدالت را ایجاد می کنند دوست می دارد.